

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana

T: 01 428 40 00
F: 01 428 47 33
E: gp.mnz@gov.si
www.mnz.gov.si

URAD VLADE RS ZA KOMUNICIRANJE

gp.ukom@gov.si

Številka: 092-365/2015/3 (11-08)
Datum: 28. 9. 2015

Zadeva: **Predlagam.vladi.si predlog 6877-219: Slovenščina: odgovor MNZ**
Zveza: dokument št. 092-219/2015/1 z dne 10. 9. 2015

Spoštovani,

Ministrstvo za notranje zadeve je s strani Urada Vlade RS za komuniciranje v reševanje prejelo predlog, ki je bil podan preko portala "Predlagam.vladi.si" v zvezi z dodatnimi preizkusi znanja slovenščine za tujce.

Strokovne službe ministrstva so se s predlogom seznanile in sporočajo sledeče.

Tujci v RS skladno z Zakonom o tujcih (Ur. l. RS št. 45/14, 90/14, 19/15 ter ZZDT št. 47/15) bivajo **za določen čas in za določen namen ali za nedoločen čas**.

V primeru, ko tujci v Republiki Sloveniji bivajo za določen čas, lahko v Republiki Sloveniji bivajo iz naslednjih namenov:

- zaposlitve ali dela;
- združitve družine;
- študija, izobraževanja, specializacije ali strokovnega izpopolnjevanja ter praktičnega usposabljanja, sodelovanja oziroma udeležbe v programih mednarodnih izmenjav prostovoljcev in v drugih programih, ki ne sodijo v sistem formalnega izobraževanja;
- drugih upravičenih in z zakonom, mednarodnimi akti ali mednarodnimi načeli in običaji utemeljenih razlogov ali zaradi interesa Republike Slovenije.

Bivanje za določen čas je lahko odobreno tudi:

- tujcem, ki imajo status rezidenta za daljši čas v drugi državi članici Evropske unije;
- tujcem slovenskega rodu do četrtega kolena v ravni vrsti;
- otrokom tujcev, rojenih v Republiki Sloveniji;
- žrtvam trgovine z ljudmi;
- žrtvam nezakonitega zaposlovanja;
- tujcem, ki jim je bilo v Republiki Sloveniji dovoljeno zadrževanje.

V vseh zgoraj navedenih primerih tujci, ki nimajo zavrnilnih razlogov ter ob izpolnjevanju dodatnih pogojev (sredstva za preživljanje, zdravstveno zavarovanje) pridobijo dovoljenje za začasno prebivanje in sicer za čas, ki je potreben za izpolnitev namena bivanja, vendar najdlje za eno leto (razen če zakon ne določa drugače). Dovoljenje za začasno prebivanje se lahko podaljša pod enakimi pogoji, kot se izda.

Dovoljenje za stalno prebivanje (bivanje za nedoločen čas) pa se lahko izda tujcu, ki pet let neprekinjeno zakonito prebiva v Republiki Sloveniji na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje ali potrdila o vloženi prošnji za podaljšanje ali izdajo nadaljnjega dovoljenja za začasno prebivanje in ki izpolnjuje druge pogoje za izdajo dovoljenja, določene s tem zakonom, in če ni zavrnilnih razlogov za izdajo dovoljenja.

V primerih pridobitve dovoljenja za začasno ali stalno prebivanje opravljen tečaj in preizkus znanja slovenskega jezika nista pogoja za pridobitev navedene oblike dovoljenja za prebivanje. **Prost pretok oseb** je namreč poleg prostega pretoka blaga, kapitala in storitev **ena od štirih temeljnih svoboščin** na notranjem trgu Evropske unije (EU) in eden od principov Rimske pogodbe iz leta 1957, ki pa je bilo uveljavljeno postopoma. Predhodnik prostega pretoka oseb je prost pretok delavcev, zagotovljen s 45. členom Pogodbe o delovanju EU (PDEU). Ta člen omogoča državljanom EU, da se z namenom zaposlitve prosto gibljejo na območju Unije in države kjer delajo, ter da tam tudi bivajo. Prav tako Pogodba **prepoveduje kakršnokoli diskriminacijo na podlagi državljanstva**.

Koncept prostega pretoka državljanov je sicer širši, saj pravice do prostega gibanja in bivanja razširja na vse državljane EU, hkrati pa tudi precej novejši, saj se prvič pojavi z Maastrichtsko pogodbo kot ena izmed temeljnih pravic iz naslova državljanstva EU (21. člen PDEU). Čeprav širša, pa ima ta pravica tudi nekatere dodatne omejitve, ki so navedene v Direktivi 2004/38, ki predstavlja temeljno pravno besedilo, ki ureja prost pretok oseb znotraj EU. Direktiva tako pravico do prebivanja v katerikoli državi članici EU omogoča vsem državljanom EU za obdobje treh mesecev po prihodu v to državo. V tem času osebam ni potrebno izpolnjevati **nobene formalnosti, prav tako jim ni treba pridobiti nobenega posebnega dovoljenja**. Po preteku obdobja treh mesecev pa je pravica do bivanja odvisna le od ekonomskega statusa osebe – delavci in samozaposleni lahko nadaljujejo z bivanjem **brez posebnih zahtev**, iskalci zaposlitve v kolikor aktivno iščejo zaposlitev (največ 6 mesecev), študenti in ostale ekonomsko neaktivne osebe (brezposelni, upokojenci, ipd.) pa samo v kolikor lahko dokažejo, da imajo zadostna sredstva za preživljanje in urejeno zdravstveno zavarovanje. Potem, ko oseba na ozemlju druge države zakonito neprekinjeno prebiva 5 let, pridobi pravico do stalnega bivanja v tej državi.

Prav tako tudi tujci, ki niso državljani EU za pridobitev dovoljenja za prebivanje ne potrebujejo izkazovati znanje slovenskega jezika. Tej skupini tujcev pa je nudena **dodatna pomoč pri vključevanju v kulturno, gospodarsko in družbeno življenje Republike Slovenije**. Te osebe so tako upravičene do:

- programov učenja slovenskega jezika in seznanjanja s slovensko zgodovino, kulturo in ustavno ureditvijo (v nadaljnjem besedilu: spoznavanje slovenske družbe),
- programov medsebojnega poznavanja in razumevanja s slovenskimi državljani,
- informiranja v zvezi z njihovim vključevanjem v slovensko družbo.

Skladno z Uredbo o načinih in obsegu zagotavljanja programov pomoči pri vključevanju tujcev, ki niso državljani EU (Ur. l. RS, št. 70/12) so do brezplačne udeležbe v programih učenja slovenskega jezika in spoznavanja slovenske družbe upravičene tiste osebe, ki niso državljani EU in ki:

- v Republiki Sloveniji prebivajo na podlagi dovoljenja za stalno prebivanje, ter njihovi družinski člani, ki imajo v Republiki Sloveniji dovoljenje za začasno prebivanje zaradi združitve družine, ne glede na dolžino prebivanja v Republiki Sloveniji in veljavnost dovoljenja;
- v Republiki Sloveniji prebivajo na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje, izdanega z veljavnostjo najmanj enega leta;
- so družinski člani slovenskih državljanov ali državljanov EU, ki v Republiki Sloveniji prebivajo na podlagi dovoljenja za prebivanje za družinskega člana, ne glede na dolžino prebivanja in veljavnost dovoljenja.

Program učenja slovenskega jezika in program spoznavanja slovenske družbe oziroma enotni program se izvajajo kot **javno veljavni izobraževalni programi za odrasle**, kakor to določajo predpisi o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja. Vsebinsko programov določijo ministri, pristojni za izobraževanje.

V postopku **pridobitve državljanstva Republike Slovenije z naturalizacijo** pa je eden izmed pogojev, da oseba obvlada slovenski jezik za potrebe vsakdanjega sporazumevanja, kar dokaže s spričevalom o uspešno opravljenem izpitu iz znanja slovenščine na osnovni ravni. Vlada Republike Slovenije je s Sklepom o določitvi strokovne komisije za opravljanje preizkusa znanja slovenskega jezika (Uradni list RS, št. 47/94) imenovala Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani kot strokovno komisijo, pristojno za preizkus znanja slovenskega jezika. Izpit iz slovenskega jezika lahko prosilci za državljanstvo opravijo pri navedenem centru ali pristojnih izobraževalnih organizacij po celi Sloveniji. Izpit iz slovenskega jezika je sestavljen iz petih sklopov, in sicer:

- govorno sporazumevanje;
- razumevanje govornih besedil;
- razumevanje zapisanih besedil;
- poznavanje slovničnih struktur;
- tvorjenje pisnega besedila.

Opravljen izpit v navedeni obliki izkazuje, da se je prosilec za državljanstvo zmožen sporazumevati v slovenskem jeziku.

S spoštovanjem,

Andrej Špenga
državni sekretar